

Safeguard

Eles hangú szóváltásra került sor az amerikai szenátusban, a Safeguard ellenrakéta-rendszer kiépítéséről folyó vitában. Fulbright, a szenátus külügyi bizottságának elnöke többször is kérdéseket intézett McIntyre szenátorhoz, aki a Safeguard híveinek álláspontját igyekezett kifejteni. Fulbright rámutatott, hogy az ellenrakéta-rendszerrel kapcsolatban a Pentagon megkísérli félrevezetni a közvéleményt. Laird hadügyminiszter például el akarja titkolni azokat a CIA-jelentéseket, amelyek ellene szólnak a Safeguard-rendszer kiépítésének.

Ugyanis a külügyi bizottság ülésén mind Lairdot, mind pedig Richard Helmsot, a CIA vezetőjét meghallgatták. Laird kérésére a jegyzőkönyvből kihagyták a CIA-főnök által ismertett lényeges adatokat, mert azokat a hadügyminiszter államtitoknak minősítette. Az adatok állítólag cáfolták Laird érveit, aki az állítólagos szovjet rakéta-támadás veszélyének hangsúlyozásával igyekszik híveket toborozni a sok millió dolláros fegyverkezési programnak.

Az amerikai szenátus egy másik tagja is eles hangú támadást intézett a Safeguard rakétaelhárító rakéta-rendszer kiépítésének szorgalmazói ellen. Jacob Javits köztársaságpárti szenátor, az ABM-rendszer egyik leghevesebb ellenzője ismételt kijelentette: „Az ABM jóváhagyása lerombolhatja a Szovjetunióval folytatandó leszerelési tárgyalások reményeit, új fegyverkezési hajszát elindítja lehet.”

Javits támadásának élet első sorában Nixon tanácsadói ellen irányította, akik — megfogalmazása szerint — „politikai gyengeségként” értelmeznék minden, az ABM kiépítését ellenző megnyilvánulást.

George Aiken, az amerikai szenátus köztársaságpárti csoportjának doyenje is kijelentette, ellenzi a Safeguard-ellenrakéta-rendszer kiépítésének tervét. Szenátusi körökben az a vélemény, hogy a washingtoni adminisztráció ezek után már legfeljebb kompromisszumos megoldást tud elfogadtatni a szenátussal a Safeguard-ügyben, s így a Nixon-kormány gyakorlatilag elvesztette első, nagy fontosságú csatáját a szenátusban.

Az ellenrakéta-rendszer vitája előreláthatólag áthúzódik a jövő hétre, amikor állítólag a szenátusban újabb zárt ülést kívánnak elrendelni katonai felderítési adatok ismertetésére.

Sisco Párizsban

● Párizs (MTI) Joseph Sisco, az amerikai külügyminisztérium közeli keleti ügyekben illetékes államtitkára Párizsba érkezett, ahol megbeszéléseket tart Maurice Schumann francia külügyminiszterrel. Párizst megelőzően Sisco Londonban tanácskozott, de tárgyalásairól nem volt hajlandó részleteket közölni. A francia fővárosból Sisco Moszkvába utazik.

A szovjet parlament befejezte munkáját

● Moszkva (TASZS) A Szovjetunió Legfelső Tanácsa, amely csütörtökön és pénteken ülésezett, megvitatta a nemzetközi helyzetet és a szovjet kormány politikáját. A szovjet parlament egyhangúlag elfogadott határozatában teljes egészében jóváhagyta a szovjet kormány külpolitikáját és a nemzetközi kapcsolatok terén kifejlesztett gyakorlati tevékenységét. Az ülészakon — mint közöltük — Andrej Gromiko képviselő, a Szovjetunió külügyminisztere számolt be erről a kérdésről. A beszámoló követő vitában 15-en szólaltak fel. A Legfelső Tanács ezután megvizsgálta és a vita után jóváhagyta a Szovjetunió és a szövetséges köztársaságok

javitó és nevelő célzatú törvénykezése alapjainak törvényét. Elfogadták az előzetes örizetbevitelről szóló rendelkezést, s jóváhagyták a büntetőtörvénykezés alapelveinek több kiegészítését és módosítását. Mihail Georgadze, a Legfelső Tanács Elnökségének titkára javaslatot terjesztett elő a Legfelső Tanács Elnöksége két ülészaka között hozott rendeleteinek jóváhagyásáról. A törvényjavaslatot elfogadták. Az ülészakon Alekszandr Ljaskovot, az Ukrán Legfelső Tanács Elnökségének elnökét választották meg a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnök-helyettesévé Ukrajna részéről. A szovjet parlament ezzel befejezte munkáját.

A Gromiko-expozé nyugati visszhangja

A csütörtöki Gromiko beszéddel pénteken már a nyugati sajtó is részletesen foglalkozott. Pozitív visszhangja volt a beszédnek a brit sajtóban, amely kiemeli a szovjet külügyminiszter mérsékelt, békülékeny hangját. A pénteki nyugatnémet sajtónak is a Gromiko beszéd volt a főtémája. A la-

pok itt sem tudják elhallgatni Gromiko állásfoglalását a békés egymás mellett élés érdekében. A bonni General Anzeiger „Bonn szintén kész a megbeszélésekre” címmel reagál a szovjet külügyminiszter expozéjára, s azt állítja, hogy Bonn elfogadja Gromiko kezdeményezéseit.

Az FKP határozott állásfoglalása

● Párizs (MTI) A péntek reggeli francia lapok részletesen beszámolnak Pompidou elnök csütörtöki sajtóértekezletéről, az elnöki minőségében tartott. Határozott állásfoglalás eddig csak a Francia Kommunista Párt részéről hangzott el az elnöki sajtóértekezlettel kapcsolatban. Georges Marchais, az FKP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagja, az Európai-I rádióállomásnak adott nyilatkozatában leszögezte:

„A köztársasági elnök sajtóértekezletén megerősítette azt a szándékát, hogy az ország ügyeit kizárólag a nagy monopóliumok érdekében, a franciák túlnyomó többségének kárára kívánja intézni.” A sajtóértekezleten — mondotta azután — kevés szó esett szociális kérdésekről, amelyek pedig leginkább érdeklik a bérből élőket. A köztársasági elnök újból a kapitalista profitok növelésének irányvonalát próbálta igazolni, ugyanakkor a franciáktól újabb erőfeszítéseket és újabb áldozatokat követel. Az elnök bejelentette, hogy minden állami kiadás csökkenteni fognak, de továbbra is elsőbbséget élveznek az atomerőművel kapcsolatos kiadások.

Külpolitikai vonatkozásban Pompidou megerősítette a degaulleista orientációt, annak pozitív és negatív vonásaival. Megismételte a NATO-hoz való hűséget, ködösen nyilatkozott a német kérdéssel, már pedig Bonn terjeszkedési törekvései ma az európai feszültség fő forrását képezik.

A hatalom akciói egyre inkább ellentétbe kerülnek a kétékezi és a szellemi dolgozók jogos követeléseivel, amelyek a társadalmi haladásra és valóban demokratikus rendszer hatalomra kerülésére irányulnak. — Ilyen körülmények között a jövő most jobban, mint valaha a dolgozók egy-ségharcától és attól a szövetségtől függ — amelyet a munkásosztály hoz létre a monopóliumok hatalmának áldozatává lett más rétegekkel. Bizakodással folytatjuk ezt a harcot, azon dolgozók és demokraták millióira tá-

maszkodva, akik pártunk felhívására válaszolva az elnökválasztásokon világosan kifejezésre juttatták, hogy politikai és rendszerváltozásra törekcsenek, — fejezte be nyilatkozatát Georges Marchais.

A festvérországok életéből

Lenin adott nevet a gyárnak

Odesszának, a hős városnak leghatalmasabb létesítményei közül is kiemelkedik az Októberi forradalom gépgyár. Erdekés története van. Több mint száz évvel ezelőtt Moldavánkában, Odessza akkori külvárosában kézművesek műhelyei sorakoztak egymás mellett. Mindenféle fémből készült apróságot javítottak itt: petróleumfűtő, lakatokat, esernyőnyeleket. A műhelyek gazdája a vállalkozó szellemű Gen volt, származása és állampolgársága szerint külföldi üzletember, aki arról álmodott, hogy ezekben a kis műhelyekben majd milliókat kovacsol össze. Benépesítette a gazdag tengerparti puszta. Latolgatott, számolgatott és elhatározta, hogy ráér a lökékek gyártására. Az olcsó munkaerő, a mértéktelen kiszákmányolás, a termékek iránti nagy kereslet azt eredményezte, hogy Gen rövid idő alatt annyi tőkét gyűjtött össze, amennyiből már egészen nagy üzemet építhetett fel. Ezt már új helyen: Pereszip-ben fejezte be.

Szavazás

A cári uralom idején az üzem munkásai sokszor indultak harca jogaik kivívásáért. 1917 novemberében elhatározták, hogy bevezetik a munkásellenőrzést. Ennek vezetője egy tekintélyes odesszai bolsevik, P. I. Sztarosztyin lett. Nehéz dolguk volt az egyszerű embereknek. A városban akkor a hajdamokok uralkodtak, a mérnöki-technikusi személyzet a gazda befolyására szabotálta, meg-hídsította a munkásellenőrzés határozatait. Nem volt nyersanyag, üzemanyag. Végül az üzem kollektívája elhatározta, hogy delegációt küld Petrográdba Leninhez. Ennek egyik tagja, F. F. Szokorszkij így ír visszaemlékezésében erről az utazásról: „Petrográdba megérkezve a Szmolnij parancsnokához fordultunk. Azt mondták, menjünk az Asztória szállóba, ott helyeznek el bennünket. A Szovnarkom ügyintézője átvette tőlünk az üzemről szóló anyagokat, és közölte, hogy hamarosan tárgyalnak erről a kérdéssel. A harmadik napon meg is hívtak bennünket a Szovnar-

Választási javaslat az USA nyomására

● Saigon (MTI) Nguyen Van Thieu saigoni elnök pénteken nyugati hírlapnyomások által „nagyjelentőségűnek” minősített rádió- és televízióbeszédet mondott. Thieu nyilatkozatában állást foglalt „a vietnámi béke mielőbbi helyreállítása” mellett és javasolta, hogy e célból Vietnámban tartsanak választásokat. A saigoni elnök nem részletezte, hogy milyen választásokra gondol — általános vagy részleges, törvényhozási vagy elnökválasztásokra, illetve népszavazásra.

● Washington (MTI) Thieu dél-vietnámi rezsimjének „választási” javaslatát washingtoni értesülések szerint a Nixon-kormány nyomására tették meg. Az Egyesült Államok ugyanis ezzel akarja demonstrálni, hogy a saigoni bábkormány „elég erősnek érzi magát” és „lépéseket akar tenni a politikai rendezés irányába”. Ugyanakkor még az amerikai fővárosban is megállapítják, hogy Saigon „javaslatai” legalább is zavarosak és nem nyújtanak tényleges lehetőséget a rendezésre. A washingtoni feltételezés az,

hogy a felszabadítási front elutasítja a tervet, de Saigon, és vele együtt az amerikai vezetés, igyekszik propaganda-célokra kihasználni azt.

Magasrangú amerikai kormánytisztviselők egyébként most azt mondják, hogy amennyiben a vietnámi hadműveletek viszonylagos csendje még legalább három hétig folytatódik, úgy azt „válasznak tekintik a 25 ezer amerikai katona kivonására” s ebben az esetben Washington augusztus elején újabb deeszkalációs lépéseket tehet. A Washington Post pénteken vezércikkben bírálja a Nixon-kormány halogató magatartását.

● Párizs (AFP) A dél-vietnámi ideiglenes forradalmi kormány Párizsban tárgyaló küldöttsége nyilatkozatot adott ki, amelyben megállapítja, hogy Thieu-nak a dél-vietnámi „választások” megrendezésére tett javaslatát nem más, mint a közvélemény megtévesztése, hiszen Dél-Vietnam földjén félmillió amerikai agresszor tartózkodik és a saigoni kormányzat szemben áll a nép békevágyával.

Rádiótelex

New York Frank Borman amerikai úrhajós, aki feleségével és két fiával tíznapos látogatást tett a Szovjetunióban csütörtökön este visszaérkezett New York-ba. A Kennedy-repülőterén adott rövid nyilatkozatában elmondta, hogy „nagyserű utazást” tett a Szovjetunióban, rendkívül szívélyesen fogadták. Meg vagyok róla győződve — jelentette ki —, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok együtt-

működhet a világűr meghódításában.

Washington Befejeződött a gyarmati kérdésekkel foglalkozó különleges ENSZ-bizottság ez évre tervezett első ülészaka, amely február 13-án nyílt meg New Yorkban. Az úgynevezett huszonegyes bizottság tagjai most az afrikai államokban a helyszínen tanulmányozzák a nemzeti felszabadító mozgalmak problémáit.

Olasz válság — sztrájkokkal

● Róma (MTI) Saragat köztársasági elnök pénteken délután folytatva kormányalakítási tárgyalásait. Többek közt fogadta Ingrao és Pernát, az Olasz Kommunista Párt képviselőházi, illetve szenátusi csoportjának képviselőjét. Ingrao az államfővel tartott megbeszélését követően újságírók előtt kijelentette, hogy az OKP véleménye szerint határozottan el kell utasítani a szociáldemokrácia konzervatív messterkedéseit, majd sikrászállt az olasz politika balratolódásáért.

A szicíliai dolgozók pénteken 24 óras általános sztrájkot tartottak az új gazdaságpolitika bevezetésére irányuló követelésük alátámasztására. A gyárak és a hivatalok dolgozóinak a mezőgazdasági munkásoknak egymilliók tömege rendezett nagyszabású felvonulásokat Szicília nagyobb lakott helyiségeiben. A vonatok negyed órára leálltak, a lapok nem jelentek meg. A rádió és a televízió munkatársai is sztrájkoltak. A sztrájkot a nagy szakszervezetek közösen szervezték, tiltakozásul a súlyos gazdasági helyzet, a munkanélküliség fokozódása és az árak emelkedése ellen. A sztrájkot ezenkívül figyelmeztetésnek szánták: mielőbb olyan baloldali beállítottságú központi kormánynak kell alakulni, amely megfelelő reformokat valósít meg. Olaszország más területein is mindjobban terjed a dolgozók sztrájkmozgalma.

Készülődés a születésnapra

A szovjethatalom éveiben az üzem úgy megváltozott, hogy régi tulajdonosa is alig ismert volna rá. Új, hatalmas műhelyek nőttek ki egymás után a földből. A gyártási folyamatok legelőbbjéi teljességgel gépesítettek és automatizáltak. Ha — mondjuk — a régi gépen egy munkás egy műszak alatt 200 csavaranyát készített, akkor úgy számíthatjuk, hogy most hetvenszeresét adja ennek a teljesítménynek az új gépsor. A munka kultúrája is sokszorta magasabb színvonalú lett. Az Októberi forradalom gyarának ismert márkájú gépei nemcsak hazánkban, hanem külföldön is nagy népszerűségnek örvendnek. Találkozhatunk velük a szocialista tábor minden országában, Burmában, Indiában, az arab államok földjén, Afrikában, Dél-Amerikában és az USA-ban.

Első osztályú ekeket gyárt most az üzem, traktorok ivkultivátorait, szőlőművelő gépeket. Az utóbbi tíz évben több mint kétszeresére nőtt a gyárban a munka termelékenysége. Mindez azért volt lehetséges, mert az üzem új módszereket vezetett be a legfontosabb mezőgazdasági gépek gyártására. Moszkvában, a népgazdasági kiállításon nem egyszer csodálhatták meg ezeket a termékeket a látogatók, sikerükről sok-sok érem és oklevél tanúskodik.

Az odesszai gépgyárban most Vlagyimir Iljics születésének századik évfordulójára készülnek, és ennek szellemében törekednek arra, hogy szilárdan tartsák helvüket a szovjet mezőgazdasági gépgyártás élvonalában.

Nyikolaj Kuzmenko